

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 2. Quid sit impossibile in vniuersum. Quid impossibilitas, Et
quotuplex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

nes ipsæ aliquomodo causabiles sunt talesve per æquivalentiam vocari possunt, iuxta dicta disp. 9. tum q. 5. cit. tum etiam q. 5. videantur etiam, quæ ad rem diximus disp. 10. q. 4.

QVÆSTIO II.

Quid sit impossibile in vniuersum. Quid impossibilitas, & quæplex?

- 43 **Q**uemadmodum id dicitur vniuersè possibile, quod est potens existere, vt vidimus *quæst.* 1. ita id dicitur vniuersè impossibile, quod impotens existere est; impossibilitasque subinde impotentia est ad existendum. Vnde constat, impossibile sumptum formaliter prout cadit sub hoc nomen, concretum quoddam esse nostro modo concipiendi coalescens ex subiecto, quod impossibile dicitur, & ex impotentia, siue carentia potentia ad existendum, quæ ipsa impossibilitas est.
- 44 Diuidi autem potest impossibile ita vniuersè sumptum, in impossibile metaphysicè, physicè, & moraliter. Impossibile metaphysicè dicitur, quod nulla omnino potentia potest existere. Impossibile autem physicè appellatur, quod physicè, seu naturaliter existere nequit, tamen possit metaphysicè. Impossibile denique moraliter vocatur, quod moraliter non potest existere, tamen possit metaphysicè, & physicè: vnde patet, omne impossibile metaphysicè, physicè quoque, & moraliter impossibile esse; & omne impossibile physicè moraliter etiam esse impossibile; sed non vice versa. Nam impossibile moraliter potest esse possibile physicè, & metaphysicè; & impossibile physicè, metaphysicè potest esse possibile.
- 45 Rursus quoduis ex dictis impossibilibus in impossibile absolute, & impossibile ex suppositione diuidendum venit. Primum est: quod nulla expectata conditione, atque adeò absolute dicitur tale. Secundum: quod tale tantum est ex hypothesi, quod aliqua subsistat conditio. Conditio autem aut potest esse contingens, vel impossibilis: quo utroque casu impossibile ex suppositione absolute erit possibile: aut potest esse necessaria: quo casu impossibile ex suppositione etiam absolute erit impossibile. Omnis igitur modus impossibili physicè, & impossibili moraliter, atque etiam impossibili ex suppositione, de solo impossibili metaphysicè, & absolute, quod simpliciter, & absolute dicitur tale, agendum est in hac *quæst.*
- 46 In qua primò statuendum est ex sententia omnium, id esse simpliciter impossibile, quod secum necessariò fert duo contradictoria; vel quia illa in se includit, vel quia illa infert necessariò: ita, vt si existeret, non possent non simul existere contradictoria ipsa. Compertum enim est, duo contradictoria simul existere non posse: quia alterutrum formaliter est alterius destructio, siue remotio, siue negatio, proindeque existere non potest, nisi alterum non existat; cum illud existere, & non existere alterum prorsus sit idem formalissimè. Quo rursus fit, vt neque id vllomodo possit existere, simpliciterque subinde sit impossibile, quod sine duobus contradictoriis nequit existere. Nequit enim est possibile id, quod existere non potest, nisi existente aliquo impossibili: quale est coniunctum ex duobus contradictoriis, vt patet.
- 47 Secundò statuendum est etiam ex omnium sen-

tentia, nihil posse esse simpliciter impossibile, quod secum non ferat necessariò duo contradictoria. Quod sic demonstro. Id est simpliciter impossibile, quod nullam habet potentiam ad existendum. Ergo casu, quod existeret, quod est simpliciter impossibile, existeret: quia id supponitur; & non existeret: quia fieri nequit, vt existat, id, quod nullam habet potentiam ad existendum. Ergo quodlibet simpliciter impossibile non potest non ferre secum saltè illa duo contradictoria; existere videlicet ipsum, & non existere ex hypothesi, quod existeret. Vel aliter, Omnis existentia ex proprio conceptu essentialiter est connexa cum potentia existendi; vt constat; quia ab omni actu ad suam potentia necessaria prorsus est consequentia. Ergo negatio potentia existendi essentialiter est connexa cum negatione existentia; propter inuersionem connexionem, notissimamque extremorum contradictorium connexis. Ergo posito impossibili, quod secum fert negationem potentia existendi, non potest non poni negatio existentia eius, vt potest, quia necessariò infert negatio potentia existendi; aliundèque supponitur posita existentia ipsa, dum supponitur positum impossibile. Quæ sunt duo contradictoria; quæ ex existentia impossibilis inferebamus. Ex qua insuper alia duo inferuntur, nempe dari in impossibili posito potentiam existendi, quam necessariò existentia infert, & simul non dari: quia de conceptu impossibilis est illa carere. Stat ergo firmum, omne, quod necessariò fert secum duo contradictoria simpliciter impossibile esse, & nihil esse tale, quod illa non fert. Huiusmodi autem impossibile chymera communiter nuncupatur.

His positis, controuersia est à Recentioribus, potius quam ab Antiquioribus excitata. Num impossibile, seu chymera conceptus aliquis obiectus sit terminans nostram, aut etiam diuinam cognitionem ab omni ente possibili condistinctus. An potius ex parte obiectorum nihil omnino distinctum ab omni ente possibili sit vllomodo cognoscibile; sed ipsa entia possibilia eatenus impossibilia euadant, quatenus prauè, sinistrè, & falsè quodam genere cognitionum cognoscibilia sunt. Hoc secundum opinantur nonnulli ingeniosi Recentiores doctores, impossibilitatem impossibilium in eo consistere, quod ipsa obiecta possibilia, sub certis terminis necessaria sint falsitatis, hoc est, per cognitionem necessariò falsam cognoscibilia. Vnde addunt, quoduis omnino obiectum possibile, etiam esse impossibile ex aliqua cognitione terminabili ad ipsum: quia nullum est obiectum possibile, quod non possit terminare cognitionem, vel adiungentem ipsi mentaliter prædicatum eidem repugnans, vel mentaliter diuidentem ab ipso prædicatum eidem necessariò conueniens: quæ subinde cognitio sinistra, praua, & necessariò falsa erit; cuiusque obiectum relatè ad illam necessariò falsitatis, & idèò impossibile. Communis tamen sententia est, impossibile, siue chymeram conceptum obiectuum esse ab omni ente possibili condistinctum, atque adeò de suo habens esse impossibile, quin id à cognitione praua entis possibilis mutuetur. Ita omnes ferè Philosophi, atque Theologi, quos longum esset recensere. Vide, si placet, multos citatos apud Barth. Amicum in *log. tract. 3. quæst. 2. dnl. 2. & 5.*

Propositio 1.

Chymera impossibilis aliquid est ex parte obiecti se habens ab omni ente possibili condistinctum.

vt communis sententia fert; nec præcisè per finitram cognitionem entis possibilis in esse talis potest continui, vt Recentiores opinantur.

Probatur primò propositio à priori. Ab eo, quod res est, vel non est propositio dicitur vera, vel falsa, iuxta Arist. & omnes; idemque est de iudicio mentis: Ergo repugnat dari iudicium necessariò falsum, cuius obiectum non sit in se entitatiuè impossibile; atque adeò ab omni possibili distinctum independentè ab ipso iudicio. Probo consequentiam. Si enim loquamur de iudicio affirmatiuo, vt sit falsum, debet obiectum affirmatum non esse in se reipsà tale, quale esse affirmatur. Ergo, vt sit necessariò falsum, debet obiectum affirmatum necessariò non esse in se, sicuti esse affirmatur. Quod ipsum est in se, quantum ad esse affirmatum entitatiuè esse impossibile; atque adeò distinctum ab omni possibili independentè à dicto iudicio, tantumdemque vice versà de iudicio negatiuo venit dicendum.

Respondent aduersarij. Vt sit falsum iudicium affirmatiuum non opus esse, quòd non deat à parte rei obiectum affirmatum; sed sufficere, quòd obiectum affirmatum verè habens esse à parte rei dissonet ipsi affirmationi. Etenim, inquit, totum obiectum huius iudicij: *Petrus est equus*, verè deat à parte rei, quia nihil est amplius, quàm homo, & equus, qui verè dantur; attamen quia homo, & equus in se re ipsà sunt diuisi, siue distincti: iudicium autem est quedam intentionalis coniunctio, atque identificatio eorum, efficitur, vt iudicium obiecto dissonet, malumque cum eo correspondentiam faciat; atque adeò sit falsum. Patenterque de iudicio negatiuo philosophantur; censentes; ad eius falsitatem similem dissonantiam sufficere in eo consistentem, quòd illud diuisio quedam sit merè intentionalis prædicati à subiecto, quando prædicatum, & subiectum re ipsà in se diuisa non sunt.

Sed contrà primò. Quoniam coniunctio, siue identitas, seu potius identificatio merè intentionalis iudicij affirmatiui (tantumdemque de simili diuisione iudicij negatiui censendum) cui identitas obiectiua non correspondeat, commentitia est: Ergo per illam præcisè non potest iudicium falsum obiecto in se verò dissonare. Consequentia est bona. Probo antecedens. Primò, quia iudicium affirmatiuum dumtaxat representatiuè potest esse identificatio prædicati, & subiecti, non enim intelligibile est, qui possit aliter illa identificare. Identificare autem representatiuè prædicatum, & subiectum, aliud non est, quàm representare iudicanti identitatem obiectiuam eorum. Secundò: quia iudicium verum identificans prædicatum subiecto, quale est hoc: *Petrus est homo*; non aliter identificat, quàm representando iudicanti obiectiuam identitatem, quam verè Petrus habet cum homine; alioquin iudicans tantum attingeret tali iudicio extrema, *Petrus, homo*, nesciretque proinde, an talia extrema essent in se re ipsà idem, aut secus, dum actu iudicat, ea esse idem. Quod est chimericum. Sed non aliter identificat prædicatum subiecto iudicium hoc falsum: *Petrus est equus*, quàm hoc verum: *Petrus est homo*, vt patet. Ergo. Tertiò, quia iudicans, Petrum esse idem cum equo, aliquam affirmat dari identitatem Petri cum equo. Quis id dubitet? sed non affirmat dari identitatem Petri cum equo merè intentionalem cum ipso iudicio identificatam, alias iudicium esset verum, cum verè deat talis identitas. Ergo affirmat dari iden-

titatem obiectiuam Petri cum equo; eamque affirmando, & nò aliter identificat talia extrema. Quartò: quia intellectus creatus iudicans, Petrum esse hominem de eadem identitate obiectiuà suadet, vt satis est notum; de quà suadet intellectus diuinus id ipsum iudicans. Constat autem, intellectum diuinum de identitate obiectiuà Petri cum homine realiter indistincta à Petro, & homine suaderi: sed eodem prorsus modo se gerit intellectus creatus circa hoc obiectum: *Petrus est equus*, ac circa hoc: *Petrus est homo*, vt patet: Ergo perinde, dum illud iudicat, de identitate obiectiuà suadet à Petro, & equo indistincta ex conceptu suo obiectiuo. Quod erat probandum.

Sed est ut sit possibile in nobis iudicium identificans intentionaliter extrema, quin vllam ipsorum identitatem obiectiuam attingat; atque idcirco dissonum suo obiecto, quando extrema, quæ intentionaliter identificat, realiter inter se sunt distincta consonum autem, quando realiter sunt idem. Contra secundò. Huiusmodi dissonantia iudicij cum suo obiecto nihil confert ad propriam, & legittimam talis iudicij falsitatem; sicut neque consonantia ad propriam, & legittimam veritatem. Igitur appellare iudicium falsum, aut verum, quòd dissonet, aut consonet modo dicto obiecto, abusus vocabulorum est; non aliter ac si diceretur iudicium falsum; aut verum, quòd entitatiuè est dissimile, aut simile obiecto iudicato. Consequentia est bona. Probo antecedens. Propria, & legitima falsitas iudicij affirmatiui, iuxta Arist. & omnes in eo stat; quòd obiectum affirmatum non sit tale in se re ipsà, quale est obiectiuè; seu representatiuè in mente affirmantis; sicut è contrà propria, & legitima veritas in eo, quòd obiectum tale realiter sit in se, quale obiectiuè est in mente affirmantis; sed ad hoc prædicta dissonantia, aut consonantia iudicij cum obiecto nihil præstat; siquidem cum illa oppositum potest coniungi. Ergo. Quòd autem cum illa oppositum possit coniungi patet in his duobus iudiciis: *Petrus est equus*; *Petrus est homo*; quorum primum dissonum est suo obiecto: secundum consonum modo prædicto; & nihilominus obiectum primi, iuxta Aduersariorum doctrinam tale est omnino obiectiuè in mente iudicantis, quale realiter in se: obiectum autem secundi non item. quandoquidem Petrus, & equus, qui soli sunt obiectum primi eo ipso in mente iudicantis amplius non sunt, quàm Petrus, & equus, quod ipsum realiter sunt in se: & Petrus, & homo, qui soli sunt obiectum secundi, eo ipso in mente iudicantis præcise sunt Petrus, & homo; cum tamen in se realiter quid amplius sint, nempe identificati inter se. Quod est; supposita Aduersariorum doctrinà, primum dictorum iudiciorum verum; secundum autem falsum esse veritate, ac falsitate proprià, & legitima, etiam si primum dissonum, secundum consonum modo prædicto obiecto sit; eoque titulo primum falsum, secundum verum abusiua falsitate ac veritate, quam Aduersarij ipsi intrudunt. Cumque stante dicta aduersariorum doctrinà, non possit non omnibus iudiciis idem accidere: quia eadem, quòd ad rem attinet, omnium ratio est; Confitetur, quodcumque est falsum Aduersariorum falsitate, non posse non nostra veritate esse verum, respectiue ad idem obiectum, & vice versa. Quod est mirabile.

Quod si repetant iterum, eam, quam adstruunt dissonantiam iudicij cum suo obiecto, ad eius falsitatem, consonantiam autem ad eius veritatem sufficere.

ficere, seu (quod in idem recidit) iure optimo nomen falsitatis, atque veritatis mereri. Estò. Sed negare non poterunt, quam nos ex mente omnium, ut censuimus; legitimam tum veritatem, tum falsitatem appellamus, à suaque diuersa est: iure etiam istud nomen mereri, maxime cum iudicia diuina non illa, sed hac veritate sint vera, ut ex se, & ex dictis est notum. Hinc autem tota eorum doctrina corrumpitur, nam cum nostra veritas suae falsitati non opponatur, nec suae veritati nostra falsitas, sed potius (ipsorum doctrina supposita) in eodem iudicio relatè ad idem obiectum semper cohæreant, ut constat ex *num. preced.* fiet utique, ut semper iudicium necessariò falsum ipsorum falsitate, necessariò etiam nostra veritate sit verum. Cur igitur, eius obiectum ab ea necessaria, & abusua falsitate euadet impossibile, & non potius possibile ab hac necessaria, & legitima veritate? Sed demus rursus Aduersariis iudicium necessariò falsum eo genere falsitatis, quod ipsi introducunt, nullam mixturam legitimæ veritatis habere, iuxta ipsorum doctrinam.

54 Argumentor secundò, & probo apertè, talem iudicij necessariam falsitatem nihil conferre, ut obiectum iudicatum aliàs in se possibile, prout terminans tale iudicium sit impossibile: cum enim obiectum ponatur in se possibile, & ipsum obiectum terminare tale iudicium sit etiam possibile; non potest non tale obiectum, prout terminans tale iudicium esse etiam possibile. Relpendent breuissimè, esse quidem possibile possibilitate entitatis, impossibile verò impossibilitate veritatis; & pergunt ad alia. Miror tamen eos tam leuiter per hoc punctum transiisse, ubi procul dubio habet sedem tota ipsorum deceptio.

55 Virgeo argumentum sic. Complexum ex iudicio necessariæ falsitatis, & ex obiecto terminatè ipsum potest existere. Ergo tale obiectum prout terminans tale iudicium potest existere; Ergo, ut sic non est impossibile, sed possibile. Distinguent rursus hoc vltimum consequens; nam cætera sunt certa in eorum sententia. Non est impossibile impossibilitate entitatis, concedent: impossibilitate veritatis, negabunt.

Sed contra primò. Impossibilitas veritatis talis obiecti prout terminans tale iudicium non reddit ipsum obiectum impotens existere, ut est notissimum; siquidem cum tota sua necessaria falsitate tali veritati opposita, & potest existere, & sæpè etiam de facto existit, iuxta Aduersarios. Ergo nec reddit ipsum obiectum impossibile. Quippe solum est impossibile, iuxta consensum omnium, quod non potest existere. Vnde iam incipit detegi illorum deceptio. Persistentes enim in abusione terminorum impossibile vocant, id, quod non potest esse verum sua illa veritate abusua; non animaduertentes huiusmodi impossibilitatem, quam adtribuunt consequenter esse abusiuam; quandoquidem id, quod impossibile reddit, non reddit impotens existere, prout reddere debet omnis legitima impossibilitas: qualis solum est impossibilitas entitatis, quam vltro, sed incautè negant.

56 Contra secundò. Esse impossibilem veritatem talis obiecti, ut terminans tale iudicium aliud non est in sententia eorum, quam esse impossibile, quod tale iudicium non sit suapte natura dissonum tali obiecto: ad eum modum, quo est impossibile, ut calor non sit suapte natura dissonus frigori. Ergo iam tale obiectum non à tali iudicio sortitur suam qualem impossibilitatem tanquam à forma ipsum extrinsecè denominante impossibile eo præ-

cise, quod ipsum pariter necessariò falsum denominat, uti debeant; sed ab alia impossibilitate sibi etiam extrinsecè, qua est impossibile, ut tale iudicium eidem obiecto sit consonum, cui per suam essentiam est dissonum; hæc enim consonantia impossibilis est veritas, quæ impossibilis dicitur, à cuius impossibilitate tale obiectum, ut terminans tale iudicium denominatur impossibile impossibilitate veritatis secundum solutionem datam. Pergo, & pono claritatis gratia obiectum intrinsecè possibile, extrinsecè verò impossibile esse A, iudicium autem, à quo ei impossibilitas provenit esse B. Arguoque sic. Impossibilitas obiecti A, est extrinsecè denominatio desumpta ab impossibilitate consonantiæ iudicij B. Impossibilitas autem consonantiæ iudicij B, eodem titulo, iuxta Aduersariorum doctrinam denominatio extrinsecè erit desumpta pariter ab impossibilitate consonantiæ alterius iudicij, C, per quod est dissonè iudicabilis. Rursusque desumetur ab impossibilitate iudicij D, & ita deinceps sine fine, fietque ut obiecta A, B, C, D, & cætera, totius infiniti processus extrinsecè denominentur impossibilia à forma nullibi, ne in se ipsa quidem intrinsecè reperta. Quod est chimericum. Ex quo patet, in Aduersariorum sententia, non solum non habere locum impossibilitatem legitimam facientem impotens existere; sed neque abusiuam, quam ipsi adtribuunt facientem impotens esse verum ea sua extrinsecè veritate. Quod argumentis nuper factis contra talem veritatem, & falsitatem ei oppositam mirificè consonat.

Contra terciò. Sumamus aggregatum omnium iudiciorum processum illum infinitum constituentium, vel, ut semel dicam, omnium excogitabilium obiectorum, nullo omnino dempto, & rursus infra argumentum factum, datamque solutionem eius eodem ictu retundo. Nihil est in tali aggregato, quod non sit possibile entitati, & intrinsecè, atque adeo potens existere: ergo nihil est in tali aggregato, quod sit impossibile, aut impossibilitate entitatis, quæ sola est legitima, quam in hac quaestione veniamur; utpote, quæ sola facit impotens existere aut impossibilitate veritatis, quam per vocabuli abusum, Aduersarij introducunt. Antecedens ipsissima est eorum doctrina; consequens quoad primam partem ipsi vltro concedunt. Quoad secundam sic probo. Esse aliquid impossibile impossibilitate veritatis nihil est aliud, quam aliquam eius excogitabilem veritatem esse impossibilem, ut patet: sed nihil est in dicto aggregato, cuius aliqua excogitabilis veritas sit impossibilis; siquidem omnis cuiusvis obiecti excogitabilis veritas obiectu est itidem excogitabile, inclusu in tali aggregato: & ponimus omne obiectum excogitabile in illo inclusu esse possibile: Ergo nihil est tali in aggregato quod sit impossibile adhuc impossibilitate veritatis. Hoc tandem, ni fallor, clare demonstrat totam rem; nempe in Aduersariorum sententia neutiquam locum habere non solum impossibilitatem legitimam impossibilem, quam iuxta sensum Doctorum omnium in præsentia veniamur; sed ne illegitimam quidem, siue abusiuam, quam Aduersarij pro illa sua opinione intendunt supponere.

58 Ex quibus omnibus colliges, Aduersariorum deceptionem, in eo radicatus fundari: quod obiectum necessariò falsum propria, & legitima falsitate eo ipso est impossibile propria, & legitima impossibilitate faciente impotens existere: quia id, cui repugnat esse realiter tale, quale est obiectu in mente

mente illud concipientis, eo ipso realiter non potest existere tale. Quod ipsum est tale obiectum propriè, & legitime esse impossibile. Aduersarij autem incautè procul dubio putarunt, eandem fortunam subitum obiectum necessariò falsum eà fallitate abusiua, quam ipsi excogitarunt. Quod tamen non ita succedit, vt vidimus; factumque est per eiusmodi falsitatis introductionem, vt non solum e medio fuerit sublata legitima impossibilitas impossibilium; sed etiam, vt spuria, quæ pro illà videbatur substitui penitus cum illà euauerit, vt satis ex dictis liquidum est.

60 Tertio (quamuis dicta sufficerent) probo propositionem ab experientia. Primum enim sæpè concipimus obiecta, quæ prout nobis obiectiue apparent, entitatiue, & intrinsecè impossibilia sunt, distinctaque proinde sunt ex proprio conceptu obiectiui ab omni ente possibili; Dum enim secundum Deum negamus, ipsum vtique vt adequatè condistinctum à verò Deo concipimus; quo pacto non potest non esse intrinsecè, & entitatiue impossibilis. Similiter, dum Deum incorruptibilem, immortalem, incorporeum, impassibilem prædicamus, corruptionem vtique Dei, mortem, corporaturam, passionemue eius apprehendimus, quæ vtique ex conceptu suo intrinsecè impossibilia sunt, vt pote, quæ solius Dei propria, ab omnibusque possibilibus eiusdem generis condistincta nobis apparent, iuxta dicenda postmodum. Ille etiam insipiens, qui dixit in corde suo, non est Deus; negationem Dei concepit intrinsecè impossibilem, sicut negationem immensitatis, libertatis, aut aliorum attributorum Dei, qui talia attributa illi negarunt. In præsentia etiam questione passim concipimus tam ipsi Aduersarij, quam nos, id, quod dari nos affirmamus, & illi negant; hoc autem ipsissimus est conceptus obiectiui entitatiue impossibilis, ab omni ente possibili condistinctus. Quamuis autem Aduersarij euncta hæc ita conantur explicare, vt nulli vnquam intellectui se offerat in dictis, & similibus casibus aliquid obiectiue, & entitatiue impossibile. Eorum tamen explicationes alienæ sunt ab experientia, vt, qui eas viderit, deprehendat.

61 Deinde sæpè apprehendimus, pro libitoque apprehendere possumus conceptus obiectiui, qui ex propria quidditate, & essentia cum aliis conceptibus possibilibus sibi essentialiter oppositis connexi sunt, qui proinde nequeunt non esse intrinsecè, & entitatiue impossibiles. Tales sunt conceptus actionis Dei peccaminosæ; conceptus volitionis Dei efficacis de sua ipsius destructione; conceptus calefactionis oriundæ à frigore; conceptus identitatis Petri cum equo, & alij huiusmodi infiniti. Hic namque locum non habet doctrina Aduersariorum de coniunctione merè intentionali extremorum in se possibilem. Nam actio peccaminosa Dei suapte essentia obiectiua est actio Dei; non actio possibilis alterius agentis per apprehensionem Deo applicata. Volitio etiam efficax Dei de sua destructione, vt est per suam essentiam volitio de solâ destructione Dei, & non de alio obiecto; ita est per suam essentiam volitio voluntatis diuinæ, & non alius principij. Similiter calefactio oriunda à frigore actio propria frigoris est; & identitas Petri cum equo identitas propria talium extremorum suoapte conceptu essentiali. Itaque huiusmodi conceptus esse ab intrinsecò impossibiles non videtur negari posse. Adde, cum Deus, & nos etiam simul concipimus omnia possibilia, multa intrinsecè impossibilia eo ipso

Pharus Scient. Tom. I.

concupere. Talia enim sunt omnia aggregata extremorum seorsum possibilem; ita tamen inter se oppositorum, vt simul existere non possint.

63 Præterea. Potest creatura positio desiderio desiderare destructionem Dei. Potest item desiderare, Deum comprehendere, & alia huiusmodi impossibilia: Hæc autem esse impossibilia ab intrinsecò inde probatur. Quia nec dici potest, per talia desideria tendere voluntatem in obiecta possibilia prout terminantia iudicium eis dissonum; cum longè diuersum sit, quod desiderat, vt ex se patet; Nec dici potest; voluntatem per tales actus merè intentionaliter coniungere obiecta in se possibilia, sicut coniungit intellectus, vt ex dictis nuper est notum: Igitur potest intellectus creaturæ eiusmodi obiecta intrinsecè impossibilia apprehendere, & ea proponere voluntati.

64 Quarto probatur propositio. Nam ex opposita sententia sequitur, innumeras propositiones conditionatas de conditione impossibili, quæ iuxta sententiam omnium sunt veræ, veras non esse; & quæ sunt falsæ, non esse falsas. Etenim hæc propositio e. g. *Si Deus non existeret, creatura non existeret*, omnium consensu vera est; & tamen in Aduersariorum sententia est falsa: facit enim hunc sensum: *Si Deus sinistrè sit concipibilis non existens, creatura non existens*. Respondebunt, in suis principiis non facere nisi hunc: *Si Deus sit concipibilis non existens, creatura erunt concipibiles non existentes*. Sed contra primò: quia talis sensus ab omnium mente alienus est. Quis namque hæcenus sub datâ hypothesi concepitabilitatem de non existentia creaturarum intendit affirmare; & non potius ipsarum realem existentiam negare? Quemadmodum in his, & aliis similibus propositionibus: *Si Petrus non esset possibilis non existeret*; *Si non existeret actio, non existeret terminus*, planè agitur de reali non existentia conditionati, non de illius cognoscibilitate. Contra secundò, quia iuxta Aduersariorum, tum sententiam, tum datæ propositionis expositionem, hæc propositio necessariò, & manifestè falsa: *Si Petrus non esset possibilis, nihilominus existeret* hunc redderet sensum, qui verus est: *Si Petrus est concipibilis non possibilis, nihilominus tum existit, tum est concipibilis existens*. Pariterque in similibus.

65 Quintò. Quia ex opposita sententia sequitur, consequentias apud omnes legitimas malas esse. Quod est absurdum: omnes enim bonam reputant hanc consequentiam: *Petrus non est possibilis: ergo Petrus non existit*; quæ nequit non esse mala, iuxta sententiam dictam; cum faciat hunc sensum: *Petrus sinistrè est concipibilis non possibilis: ergo Petrus non existit*. Pariterque in similibus.

66 Sextò. Quia per aduersam sententiam modus ille legitimus arguendi à contradictorio consequentis bonæ illationis, ad contradictorium antecedentis è medio tollitur. Quod est absurdum. Semel enim factâ hac bonâ consequentia: *Petrus existit: ergo Petrus est possibilis*; ex contradictorio consequentis contradictorium antecedentis nō licebit inferre; tum quia iuxta sententiam dictam non datur contradictorium obiectuum consequentis, cum id sit impossibile; tum quia, si iuxta Logicæ regulas ita fiat illatio: *Petrus non est possibilis: ergo Petrus non existit*, mala erit; cum sensus eius sit, iuxta eandem sententiam *Petrus sinistrè est concipibilis non possibilis: ergo Petrus non existit*; tantumdemque euenit in similibus.

A a Septimò.

66 Septimò. Quia pariter per aduersam sententiam modus ille arguendi potissimus in scientiis humanis, per deductionem ad impossibile è medio penitus tollitur. Quod est absurdissimum: cum vix possimus sine illo pedem mouere, tum in scientiis demonstratiuis, tum in aliis quibusque. Etenim ad arguendum hoc modo. Primò concipiendum, supponendumque est contradictorium obiectuum propositionis probandæ; deinde ex eo est discurrendum per legitimas consequentias, quousque inferatur aliquid impossibile oppositum alicui veritati aliunde demonstratæ, seu certæ. Neutrum autem in sententia aduersa habet locum: quia in scientiis plerisque, vbi de necessariis veritatibus agitur; nec datur contradictorium obiectuum propositionis probandæ; cum id sit quoddam impossibile; nec vllum potest inferre impossibile oppositum veritati alias certæ: cum omne impossibile entitatiuè sit possibile. Sit exemplum. Post demonstratam ex creaturis hanc propositionem: *Deus est causa prima*: Pergat quis ad demonstrandam hanc: *Deus existit ab eterno*, hoc pacto: *Si Deus non existit ab eterno: ergo incipit existere in tempore: ergo accepit ab alio existentiam, quam antea non habebat: ergo est ens ab alio: ergo non est causa prima: at hoc est impossibile, cum iam sit statum, vt certum, esse causam primam: ergo, & illud ex quo sequitur: Deus igitur existit ab eterno*. Discursus optimus secundum omnes; in sententia autem Aduersariorum pessimus. Nam prima illa propositio sumpta pro antecedente discursus: *Deus non existit ab eterno*; apud Aduersarios hæc est quoad sensum: *Deus terminat cognitionem sibi dissonam* (diuidentem scilicet intentionaliter à Deo existentiam eius æternam.) Ex hac autem perperam inferitur: *ergo Deus incipit existere in tempore*; & cetera, quæ sequuntur, vt patet. Deinde illud vltimum consequens: *Deus non est causa prima*, apud Aduersarios est hoc quoad sensum: *Deus terminat cognitionem sibi dissonam* (similem præcedenti) hoc autem non est impossibile oppositum illi propositioni aliunde notæ: *Deus est causa prima*, prout ad concludendum discursum requirebatur, vt etiam patet. Modum igitur arguendi ab absurdo impossibili è medio tollunt Aduersarii suâ sententiâ. Quod erat probandum. Tam, quam sit falsum, quod secum fert eorum sententia, nimirum propositiones, & iudicia contradictoria nullatenus esse opposita ex parte obiecti, sed præcisè ex modo tendendi, quando materia est necessaria tum ex se, tum ex incommodis tactis, & aliis innumeris; tum ex omnium consensu opposito satis apparet.

67 Octauò denum. Sæpissimè dubitamus de obiecto proposito, num illud sit impossibile, vel possibile. At dubitabile non est, num illud terminare possit quamlibet cognitionem sibi dissonam: igitur eius impossibilitas non stat in eo, quod aliquam possit cognitionem sibi dissonam terminare, vt dicunt Aduersarii. Quin imò eorum sententia supposita, omnis questio de possibilitate, aut impossibilitate cuiusvis obiecti cessat; siquidem iuxta eam omne obiectum est entitatiuè possibile, & extrinsecè impossibile ab aliqua cognitione sibi dissona, quam potest terminare; vt vidimus n. 47.

68 Postremò. Ex nullo capite repugnat, vt ex solutione argumentorum patebit, concipi ab intellectu obiectum non potens existere sine aliquo alio conceptu possibili sibi opposito; sed tale obiectum

eo ipso erit chymera impossibilis obiectiua, ab omni ente possibili condistincta, vt ex dicendis prop. 2. compertum fiet: ergo ex nullo capite repugnat intelligibilem esse talem chymeram; quæ eo ipso aliquid erit ex parte obiecti se habens ab omni ente possibili condistinctum. Sublata autem repugnantia concipiendi tales chymeras: confestim fit indubitabile, omnes, quæ concipiuntur de facto eiusmodi esse, vt Aduersarii ipsi concedent, fundantes vnicè suam sententiam in eiusmodi repugnantia. Mitto plura: quia satis, superque conuincunt dicta talis sententiæ falsitatem.

Diluuntur argumenta contraria.

Verum contra nostram, & communem obiciunt 69 Aduersarii primò. Nullum obiectum per se ipsum fert secum duo contradictoria: ergo nullum obiectum per se ipsum est impossibile. Consequentia est bona, vt talisque ab Aduersariis sine probatione relinquitur. Antecedens autem probant: quia nullum obiectum per se ipsum fert secum duo contradictoria actualiter: quia id esset cum illis absolute existere, quod repugnat; nec possibiliter: quia id esset posse cum illis absolute existere, quod etiam repugnat; sed nec fert conditionatè ex hypothesi, quod existeret: quia id esset conditionatè verum esse, exitura duo contradictoria, si illud existeret; hoc autem verum esse non potest: quia de facto darentur duæ propositiones contradictoriae simul veræ: quod etiam repugnat. Etenim si verum est, e.g. calu, quod secundus Deus existeret, exiturum simul ipsum, & non exiturum, hæc propositio est vera de facto: *Secundus Deus existeret, si existeret*, tum etiam hæc: *Secundus Deus non existeret, etiam si existeret*, quæ sunt contradictoria.

Sed primam miror Aduersarios non aduertisse, 70 hoc argumentum contra omne simpliciter impossibile militare, siue illud ab intrinseco, siue ab extrinseco tale sit, atque adeò ab ipsis etiam solui debere. Si enim de ratione cuiusvis simpliciter impossibilis est implicare contradictionem, seu ferre secum duo contradictoria: vt cum omnibus Doctoribus Aduersarii ipsi supponunt. Quid ad rem interest, quod illud contradictionem implicet, aut secum ferat duo contradictoria ab intrinseco aut ab extrinseco? quando argumentum eò tendit directè, vt huiusmodi implicationem contradictionis è medio tollat, cuiusque demum impossibili ea conuenire dicatur, prout satis ex se apparet. Deinde omitto aliorum solutiones, qui perperam propositiones conditionatas de conditione impossibili interpretantur. Præterea dico, posse impossibile simpliciter secum ferre duo contradictoria in statu quiditativo, tum absolute, tum conditionato ante statum conditionatum existentialem, qui casus in argumento facto sunt prætermissi; sed hic non habeo. De quo postea.

Respondeo igitur ad argumentum ipsum pro omnibus concedendo: quoduis simpliciter impossibile conditionatè ferre secum duo contradictoria; quatenus verum conditionatè est, ambo ea exitura simul, si illud existeret. Itaque verum conditionatè est, si existeret secundus Deus; exiturum ipsum simul, & non exiturum, hinc tamen non sequitur, dari de facto duas propositiones contradictorias simul veras: quæ enim in argumento exhibentur non sunt contradictorie oppositæ. Nam, vt supra disput. 3. quest. 4. & disput. 9. q. 5. proposui. 1. explicauimus, ad oppositionem contradictoriam, tum propositionem cum

cum obiectorum earum, necessarium est, ut per positionem vnius ex extremis contradictionis simpliciter, & vndeque impediatur positio alterius. Quod in nostro casu non euenit: quia licet positio secundi Dei impediatur quatenus est ex se eius non positionem: in casu tamen nostro simpliciter, & vndeque non impedit: quia aliunde fert illam secundum conditionem posita in hypothesi. Ex hypothesi enim, quod secundus Deus existeret, utrumque esset verum, & quod secundus Deus in rerum naturâ esset positus, & quod non esset positus. Vnde istæ propositiones ambæ sunt veræ. *Si existeret secundus Deus, existeret: Si existeret secundus Deus, non existeret*; proindeque non sunt contradictoria, nisi addatur alteri earum particula tantum, aut alia æquiualens, quæ denotetur eius tantum obiectum sub datâ hypothesi verum esse; non item obiectum alterius: quo pacto erit falsa. De quo vide plura dicta loco citato.

72 Verum contra hanc solutionem ex mente eorumdem Aduersariorum potest sic obici. Existentiæ, & non existentia secundi Dei ex proprio conceptu, & essentia sunt termini mutuo se se excludentes formaliter. Ergo, & contradictoriæ oppositæ, sed sub quacunque hypothesi enunciantur, retinent suam essentiam. Ergo sub quacunque hypothesi enunciantur, contradictoriæ opponuntur. Ergo prædictæ propositiones contradictoriæ oppositæ sunt; & tamen ambæ sunt veræ. Quod est absurdum. Concesso primo antecessente: distinguo primum consequens. Ergo & contradictoriæ oppositæ absolute, concedo: sub hypothesi inferente utrumque, nego, & concessa subsumptâ, nego cæteras consequentias. Etenim oppositio contradictoria, ut dicebam, secum fert exclusionem omnimodam alterius ex extremis contradictionis: hanc autem habent dicti termini in statu absoluto; sed in conditionato prædicto; tamen in utroque æquæ retineant suam essentiam; quando enim hypothesi inferit utrumque, ita ex vi essentia vni cuiusque excluditur alter, ut simul ponatur ex vi hypothesi. Quo fit, ut ex hypothesi non detur omnimoda exclusio eius, prout ad oppositionem contradictoriam requirebatur. Sicuti datur absolute.

73 Inferet aliquis. Ergo impossibile simpliciter non fert secum duo contradictoria contradictoriæ opposita. Quod contra omnes est, & absurdum; inde enim fieret, ut impossibile non esset impossibile. Distinguo consequens illatum: impossibile simpliciter non fert secum duo contradictoria contradictoriæ opposita, relatè ad eum statum, in quo illa verè fert secum impossibile, concedo; contradictoriæ opposita relatè ad statum existentia absolute, nego. Et hoc est quod omnes sentiunt; quodque vitat absurdum. Itaque existentia, & non existentia secundi Dei absolute sunt extrema contradictoriæ opposita; absoluteque proinde nequeunt simul existere; & consequenter neque secundus Deus inferens illa absolute potest existere; quod ipsum est esse eum omnino impossibilem. Hoc tamen non tollit, fore ut ambo illa simul existerent ex hypothesi impossibili, quod secundus Deus existeret. Quod est illa sub tali hypothesi contradictoriæ non opponi. Dico autem illa sub tali hypothesi contradictoriæ non opponi, quatenus sub tali hypothesi non exercetur in illis munus contradictoria oppositionis, in eo stans, ut per alterum ex extremis contradictionis omnimodis impediatur, seu excludatur alterum, quod sub tali hypothesi non euenit: ut explicatum est; cæteroquin prædicta extrema etiam sub tali hypothesi dici poterunt contradictoriæ opposita, quatenus

Pharus Scient. Tom. I.

alterutrum de suo formaliter est exclusio alterius.

74 Vergebis. Sine vilo inconueniente, atque adeo simpliciter, & absolute potest existere id, cuius existentia supposita, nullum manet inconueniens, quod tali existentia posset obstare. Sed supposita existentia secundi Dei, nulla manet iuxta doctrinam datam contradictio exercita extremorum, quæ sola posset esse inconueniens obstans tali existentia: ergo secundus Deus sine vilo inconueniente, atque adeo simpliciter, & absolute potest existere. Quod est absurdum.

75 Solenter est hic cauenda fallacia. Respondeo: hoc ipsum, quod est, non manere contradictionem exercitam inter extrema de suo contradictoria ex suppositione, quod existeret secundus Deus, esse inconueniens obstans existentia non conditionata, sed absolute secundi Dei, & consequenter potentia eius ad existendum absolute. Nam, quod nequit existere absque eo quod duo contradictoria non exercent contradictionem, seu, quod est idem, absque eo, quod duo contradictoria simul existant, eo ipso absolute nequit existere; siquidem duo contradictoria non possunt absolute simul existere; quod ipsum est, non posse absolute non exercere contradictionem. Ex quo patet, ipsum non exercere contradictionem contradictoria extrema ex suppositione existentia secundi Dei esse inconueniens obstans existentia absolute eius, quamuis, non sit obstans existentia eius conditionata; siquidem non tollit, exiturum secundum Deum ex hypothesi, quod existeret, quod ex eadem hypothesi exitura itidem forent duo contradictoria. Vnde ad argumentum in formâ, concessâ maiore, & priore parte minoris, nego posteriorem; nempe, solam contradictionem exercitam extremorum manentem ex suppositione existentia secundi Dei posse tali existentia obstare; potius enim nihil ea obstaret, si maneret. Nam cum contradictio exercita in eo stet, quod alterum extremorum contradictoriorum tantum existat, altero penitus impedito; si ex suppositione existentia secundi Dei maneret contradictio exercita, hoc est, alterum tantum existeret ex extremis contradictoriis, utique secundus Deus quid possibile esset. Quoniam omne id possibile est, quod si existat cum altero tantum contradictoriorum, existet; Quod ipsum alio sensu est, sine contradictione existet: hoc est sine coniuncto extremorum de suo contradictoriorum.

76 Rursus opponunt Aduersarij sequi ex doctrinâ nostrâ dari de facto duo contradictoria simul, & absolute existentia, quod manifestè est impossibile. Sumamus, enim, ex iis extremis contradictoriis, quæ simul existerent, si existeret secundus Deus, illud, quod absolute existit. Tum sic. De tali extremo verificatur absolute, esse illud idem secum, ut patet; deinde etiam verificatur absolute, non esse illud idem secum. Ergo. Probatur hæc minor: quia absolute habet tale extremum prædicatum exituri sub hypothesi, quod secundus Deus existeret. Ergo prædicatum distincti à non exituro sub tali hypothesi; aliundeque nos dicimus, illud ipsum sub tali hypothesi non exiturum. Ergo absolute habet prædicatum distincti à se ipso, & consequenter secum ipso idem non est. Concessis, aut admissis reliquis; nego prædicatum exituri sub dictâ hypothesi conueniens dicto extremo, esse prædicatum distincti à non exituro sub eadem. Quo cessat tota obiectio. Quo enim titulo concedam esse distincti, si dico, idem extremum verè exiturum, & simul non exiturum sub tali hypothesi?

A a 2 Adhuc

77 Adhuc tamen contra dicta potest sic obiici. In statu conditionato possunt duo contradictoria verè simul existere, quamvis alterum sit formalis exclusio alterius: quia, quod alterum excludit ponit hypothesis. Ergo etiam poterunt verè simul existere in statu absoluto, aliunde pariter posito per potentiam Dei; quod per alterum formaliter exclusum est. Nego consequentiam. Ratio discriminis est: quia dari absolute à parte rei duo extrema simul, quorum alterum est formaliter destructio, siue non esse alterius euidenter est impossibile, atque adeò sub nullam potentiam physicam cadens. At apprehendi simul ab intellectu talia extrema non est vnde repugnet, quidquid autem ab intellectu apprehendi potest; eo ipso potest poni in hypothesis, siue supponi per hypothesis re ipsa esse, ut apprehenditur; semel autem facta hypothesis de existentia cuiuscunque apprehensi, nequit non esse proximè verum, & iudicabile ipsum existere ex tali hypothesis, quæ omnia vel ipsa experientia, & ex ipsis terminis constant. Vnde perspicue patet, quomodo possit esse verum, & iudicabile, exitura simul duo contradictoria ex hypothesis, quod existerent simul; quamvis ea absolute simul existere, verum esse non possit. Quod si ex hypothesis coniuncti duorum contradictoriorum potest esse verum, ea simul existere, etiam poterit ex hypothesis cuiusvis alterius obiecti ab intellectu conceptibilis, quod sine ambobus nequit existere.

78 Venio ad secundum argumentum, quo suam sententiam contra nostram propositionem Recentiores stabilire conantur in hunc modum. Re obiecto distincto ab omni ente possibili nullomodo potest verificari esse intelligibile: Ergo tale non est. Consequentia est bona. Antecedens probant: quia talis verificatio fundari debet in identitate talis obiecti cum intelligibili, ut constat. Sed tale obiectum non identificatur cum intelligibili actualiter; non possibiliter, ut etiam constat: quia tale obiectum, aut esset absolute existens, aut esset possibile contra suppositionem. Supponitur enim, tale obiectum ab omni possibili distingui. Sed neque identificatur cum intelligibili conditionate: quia darentur duo contradictoria conditionata simul vera, ut per argumentum præcedens in simili probatum est. Ergo nullomodo obiectum distinctum ab omni ente possibili identificatur cum intelligibili. Quod ipsum est nullomodo intelligibile esse. Hoc argumentum fermè in præcedens recidit quoad substantiam, tamen sub diuersis terminis. Respondet facile, obiectum distinctum ab omni ente possibili intelligibile esse, tum in statu suo quiditativo absoluto, & conditionato, qui verus eius status est, ut constat ex superius dictis disp. 10. q. 1. & 4. tum in statu suo conditionato existentiali, qui etiam est verus, ut etiam constat ex dictis ibidem, & circa argumentum præcedens atque ita in talibus statibus esse idem cum intelligibili eo ipso, quod in illis idem est secummet. Quomodo autem, hinc non sequatur dari de facto duas propositiones contradictorias simul veras, aut conditionatas, aut absolutas satis superque etiam est notum per dicta circa præcedens argumentum. Aliaque quædam, quæ pro huius confirmatione adiungunt Aduersarij ex dictis manent satis diluta. Ex quibus omnibus vnicuique licebit colligere, leuioribus sanè momentis permotos esse, quam par esset, in tam singularem sententiam.

Propositio 2.

Omnis chymera impossibilis ex eo talis est, quod ex proprio conceptu obiectino sine aliquo alio conceptu possibili, & sibi opposito existere nequit.

Demonstratur facile. Quoniam omnis chymera 79 impossibilis titulo talis sine duobus extremis contradictoriis nequit existere, ut constat ex principiis statutis supra n. 45. & 46. Alterum autem ex extremis contradictoriis non potest non de facto existere, atque adeò esse possibile, alias ambo simul deficerent contra illud principium euidentissimum; *Quodlibet est, vel non est*. De quo supra disp. 9. q. 5. p. p. 1. Tum extremum contradictorium existens, atque adeò possibile, alteri opponitur immediate, mediateque subinde chymera non potest existere sine illo; quandoquidem quidquid alicui opponitur, & ei quod sine hoc nequit esse opponatur necesse est, ut satis ex se est notum, & demonstrabimus infra à disp. 14. q. 4. Igitur omnis chymera impossibilis hoc ipso, quod nequit existere sine duobus extremis contradictoriis, necesse est, ut nequeat existere sine aliquo conceptu possibili, quale est alterum ex dictis extremis, opposito sibi medio altero; quod erat demonstrandum. Ex quo patet, nullam omnino chymeram impossibilem esse, quæ prorsus extra ditionem conceptuum possibilium eat, neque relatè ad aliquem conceptum possibilem, seu positium, seu negatium suam impossibilitatem tortatur.

80 Obseruandum tamen est primò, conceptum illum seu positium, seu negatium sine quo chymera nequit existere sæpe esse talem, qui sine alio, vel aliis conceptibus etiam possibilibus nequit existere, sine quibus subinde, etiam chymera ipsa nequit existere, ut patet. Satis autem est ad impossibilitatem chymere, quod aliquis ex conceptibus possibilibus, sine quibus ea existere nequit, quicumque ille sit. fit illi oppositus eorum ipso infert ille contradictorium chymere, ac præinde chymera non potens existere sine illo, sine suo contradictorio, & consequenter sine duobus contradictoriis nequit existere: cum alias nequeat existere sine se. Porro conceptus possibilis chymere oppositus, aut potest esse oppositus ei immediate, aut medio alio quopiam, sine quo illa nequit existere; quilibet autem ex his modis oppositionis ad impossibilitatem eius etiam sufficiet, dummodò oppositio sit metaphysica, seu essentialis. De hac enim solum impræsentiarum sermo est.

81 Secundò obseruandum est: bifariam euenire posse, ut chymera nequeat existere sine alio conceptu possibili sibi opposito. Primò: quia talis conceptus aliunde necessariò existit; proindeque nihil aliud nisi coexistendo illi potest existere. Huiusmodi autem solus Deus est, ut qui necessariò existit, & negationes chymerarum impossibilem, quæ necessariò etiam censentur existere (quæ ratione supra disp. 9. quest. 3. explicatum est, cuius doctrinam semper supponimus, quoniam de existentia negationum loquendum occurrit.) Secundò: quia cum existentia talis conceptus suapte natura, & essentia est connexa chymera, eoque titulo ea nequit existere, nisi ille etiam existat. Priori modo secundus Deus chymericus, sine vero Deo sibi essentialiter opposito, atque etiam sine sui negatione existere nequit. Posteriori autem modo, calefactio chymERICA oriunda

à frigore, sine ipso frigore sibi essentialiter opposito nequit existere. Tum coniunctum chymericum ex duobus contradictoriis sine alterutro eorum, quando ambo sunt possibilis, aut sine possibili, quando alterum est impossibile; & cetera huiusmodi sexcenta.

82 Tercio obseruandum est: oppositionem metaphysicam repertam inter chymeram, & eum conceptum possibilem sine quo ea nequit existere; aut posse esse contradictoriam; qualis est inter quamlibet rem, & negationem eius; aut posse esse contrariam contradictionem inferentem; qualis est inter quamlibet connexionem metaphysicam, & negationem termini eius; inter extrema non vnibilia, & eorum vnionem; & multorum sententia inter assensum, & dissensum eiusdem subiecti, & obiecti: inter peccatum mortale, & gratiam; inter aliaque huiusmodi. Quævis autem oppositio contraria reperta inter chymeram, & prædictum conceptum sufficit ad impossibilitatem illam, dummodo ea sit metaphysica, iuxta diuisionem eius faciendam *infra disputatione 14.*

83 Quarto obseruandum est: chymerarum impossibilem alias esse simplices physice, hoc est, ex nullis partibus physice distinctis compositas: alias complexas, siue compositas ex partibus distinctis physice. Prioris generis sunt secundus Deus, volitio peccaminosa Dei veri, calefactio indiuisibilis oriunda à frigore, vnio indiuisibilis extremorum non vnibilium, & alia huiusmodi. Posterioris autem generis sunt, coniunctum ex duobus extremis contradictoriis, coniunctum ex duobus extremis contrariis metaphysice, compositum per vnionem chymericam ex extremis non vnibilibus, compositum per identitatem ex extremis distinctis, calefactio diuisibilis oriunda à frigore, cognitio diuisibilis reddens lapidem cognoscentem; & similes.

84 Quinto obseruandum est: chymerarum impossibilem alias esse pure impossibiles, hoc est, nihil in suo conceptu includentes, quod sit possibile: alias non pure impossibiles, id est, aliquid in conceptu suo includentes, quod sumptum seorsim possibile est. Prioris generis sunt, omnes chymeræ physice simplices; & ex complexis earum, quarum omnes partes seorsim sumptæ sunt impossibiles, comprehendendo nomine partium etiam vniones. Posterioris autem generis sunt reliquæ omnes complexæ, siue composita. Harum autem quedam sunt, quarum omnes partes, nulla demptâ, seorsim acceptæ sunt possibiles; totaque subinde earum impossibilitas stat in coniuncto talium partium, cuiusmodi sunt complexum ex duobus extremis contradictoriis contingentibus, vt ex Petro, & eius negatione; & complexum ex duobus extremis contrariis seorsim possibilibus, vt ex actione, & negatione termini eius, ex assensu, & dissensu, &c. Aliæ sunt, quarum aliqua, aut aliquæ partes sunt impossibiles, reliquæ autem possibiles. Nimirum complexum ex frigore, & calefactione chymerica oriunda ab ipso: Complexum ex extremis possibilibus non vnibilibus, & vnione eorum chymerica: complexum ex Petro, & equo, & identitate eorum chymerica; complexum ex animali, & rationali, & distinctione eorum chymerica; ac demum omne complexum ex partibus, quarum alia pure impossibiles, & alia possibiles sunt. His statutis, quæ omnia sunt certa, & conspicua, sit.

Pharus Scient. Tom. I.

Propositio 3.

Pleraque chymerarum impossibilem, tam à cognoscentibus per proprias species, atque adeo à Deo, quam à cognoscentibus per species alienas conceptibiles sunt. Nonnullæ tamen à solis cognoscentibus per species alienas, atque adeo per aliena substituta, vt nos pro præsentis statu cognoscimus, sunt conceptibiles.

Vt, enim constat ex dictis *disp. 10. q. 4. sub initium*: chymeræ, quæ in suo conceptu obiectiuo inuoluunt identitatem confictam extremorum re ipsâ distinctorum; aut distinctionem confictam extremorum re ipsâ identificatorum à cognoscentibus per proprias species non sunt conceptibiles; bene tamen à cognoscentibus per alias ob rationem allatam *ibi*. Ceteræ verò, ferè omnes chymeræ ab vtriusque conceptibiles sunt; nempe secundus Deus confictus, actio peccaminosa Dei; calefactio oriunda à frigore; vnio extremorum non vnibilium; aggregatum extremorum metaphysice oppositorum, & ceteræ huiusmodi, quæ neque identitatem confictam extremorum re ipsâ distinctorum, neque distinctionem confictam extremorum identificatorum re ipsâ, neque aliud quidpiam, quod in se non sit conceptibile inuoluunt in conceptu suo. Vniuersaliter enim quæcunque in se ipsis conceptibilia sunt, etiam à cognoscentibus per species proprias concipi possunt; secus verò, quæ non in se, sed tantum in substitutis alienis sunt conceptibiles, prout dictum est *loco citato*.

Vnde constat: chymeras in se, atque adeo per species proprias conceptibiles, in se, & de suo habere veras essentias obiectiuas, verasque passiones intra statum quiditatum, aut etiam intra existentialem conditionatum verè iudicabiles, & scibiles à quolibet intellectu, etiam diuino; necnon veras earum negationes à parte rei dari, quatenus verè, quoad existentiam à quouis etiam intellectu negabiles sunt. Quod vtrumque alienum est ab aliis chymeris, quæ non in se, sed in alienis substitutis, atque adeo per species alienas conceptibiles sunt. Quare: quoties circa has, aliquas nos propositiones veras proferimus, aut aliqua iudicia vera formamus, ea quidem, non à veritate obiectiuâ, quam in se habeant tales chymeræ, euadunt vera, sed à veritate obiectiuâ aliorum obiectorum, quam illæ supponunt, prout pluribus *loco citato* explicatum est. Cæterum, quia vtræque eiusmodi chymeræ, in iis veritatibus fermè conspirant, quæ titulo impossibilitatis illis conueniunt; tametsi chymeris prioris generis per se, & formaliter, posterioris verò per æquiualentiam tantum conueniant; de vtriusque quod attinet ad tales veritates, eodem modo in sequentibus philosophandum erit, dum opus non fuerit speciatim aliquid adnotare.

Itaque, de secundo Deo chymerico cum veritate dicitur, cum veritateque iudicatur à quouis intellectu, esse secundum Deum: esse impotentem ad existendum; atque adeo chymericum; esse connexionem quoad existentiam cum duobus contradictoriis; atque adeo impossibilem: esse distinctum à vero, & vnico nostro Deo; coëxisturam duobus contradictoriis, si existeret; & cetera huiusmodi, quæ illi ex suo conceptu obiectiuo; atque adeo quiditatiuè vere conueniunt. Tantumdemque pariter venit dicendum de cæteris chymeris, quæ in se ipsis, atque adeo per proprias species conceptibiles sunt iuxta dicta.

Aa 5

Ex

Ex his sequitur primò. Eiusmodi chymeras, quo pacto veritatem habent quiditativam; & consequenter existentialem conditionatam quiditativæ annexam, obiecta quædam vera quiditativè, atque etiam existentialem conditionatè dici posse: chymérica tamen, & impossibilia, quia illud *esse* quiditativum, quod ex conceptu suo habere dicuntur, conditionatumque quod haberent ex hypothesi, quod existerent, ad statum existentialem absolutum nullomodo reduci potest. Quo solum titulo communiter dici solent, loquendo absolute, obiecta, ficta, aut etiam necessariò falsa; cum tamen quoad *esse* suum quiditativum, existentialemque conditionatum quiditativum annexum talia non sint, sed tantum quoad *esse* existentialem absolutum, cum concipiuntur absolute existentia.

89 Secundo sequitur: contradictionem, quam sibi habere annexam dicuntur eiusmodi chymera, non esse contradictionem spectantem ad statum quiditativum, aut existentialem conditionatum quiditativum annexum; alioquin intra tales status non essent vera obiecta; sed tantum spectantem ad statum existentialem absolutum, intra quem duntaxat, quando intra illum concipiuntur, obiecta sunt falsa. Quemadmodum impossibilitas; quam habent oriunda ab impossibilitate talis contradictionis, non est impotentia ad habendum *esse* quiditativum, aut conditionatum existentialem, quod verè habent, & ad quod habendum subinde potentes sunt; sed tantum ad habendum *esse* existentialem absolutum, quod nullatenus habere possunt. Supponimus enim impræsentiarum, contradictoriarum oppositionum, alias ad statum quiditativum, eumque aut absolutum, aut conditionatum; alias ad statum existentialem, eumque similiter aut absolutum, aut conditionatum pertinere: Vnicuique autem earum utrumque extremum intra vnum, & eundem statum ad quem illa pertinet, esse debere, iuxta dicta *disp. 10. q. 5. propos. 14.*

90 Sunt tamen præterea, alia obiecta chymérica ex genere præsertim conceptibilia duntaxat per species alienas, quæ non solum intra statum existentialem absolutum; sed etiam intra statum quiditativum absolutum, & existentialem conditionatum ipsi quiditativum annexum necessariò sunt falsa; atque adeò connexa, non solum cum contradictione pertinente ad statum existentialem absolutum; sed etiam cum pertinentibus ad statum quiditativum absolutum, & ad statum existentialem conditionatum ipsi annexum. Huiusmodi sunt hæc: *Petrus est lapis: Si Petrus existeret, esset lapis*, & similia. Quæ proinde bifariam dici possunt; aut etiam solent impossibilia, & chymérica. Primò, quia carent potentiâ ad existendum absolute. Secundò, quia carent potentiâ ad essendum id, quod falsò dicuntur esse, tùm in statu quiditativum absoluto, tum in statu existentialem conditionato ipsi quiditativum annexo. Habent tamen nihilominus istæ etiam chymere suas obiectivas veritates ad alios earum status spectantes: nempe quiditativam conditionatam, & existentialem etiam conditionatam annexam tali quiditativæ. Nam quamvis obiecta ista necessariò sunt falsa: *Petrus quiditativè est lapis: Si Petrus existeret, existentialem esset lapis*: hæc tamen necessariò sunt vera: *Si Petrus quiditativè esset lapis, quiditativè esset lapis: Si Petrus existentialem esset lapis, existentialem esset lapis*; ita tamen est verum, Petrum fore lapidem ex hypothesi, quòd esset lapis; ut etiam sit verum non fore: quia cum Petrus essentialiter non sit lapis, ex hypothesi,

quòd lapis esset, utrumque contradictorium sequitur; sicut quia secundus Deus essentialiter est non existens, ex hypothesi, quòd existeret, utrumque contradictorium sequitur; nempe existere eum, & non existere. Ob id dixi, prædicta obiecta chymérica, etiam cum contradictione spectante ad statum quiditativum absolutum, & ad existentialem conditionatum annexum ipsi connexa esse.

Hinc sequitur tertio, obiectorum impossibilium quædam esse impossibilia, atque adeò chymérica vno titulo; quædam duobus. Vno quidem, quæ tantum habent sibi annexam contradictionem spectantem ad statum existentialem absolutum, eoque iure impotentiam habent ad existendum absolute, conceptaque, ut absolute existentia necessariò sunt falsa. Duobus autem, quæ insuper habent annexam sibi contradictionem spectantem ad statum quiditativum, eoque iure insuper habent impotentiam ad essendum quiditativè id, quod esse dicuntur; proindeque ut habentia tale *esse* absolute necessariò sunt falsa. Hæc autem consequenter habent sibi annexam contradictionem spectantem ad statum existentialem conditionatum tali quiditativum annexum; atque adeò, & impotentiam ad habendum sub conditione propria huius status existentialem illud *esse*, quod falsò, ut sic dicuntur habere. Quare chymerarum impossibilium alia distinctionis gratia, dici possunt impossibiles existentialem; siue impossibilitate existentialem tantum; alia etiam quiditativè; siue impossibilitate insuper quiditativæ. Etenim impossibilitas quiditativæ absque impossibilitate existentialem nullatenus stare potest, cum tamen existentialem bene possit stare absque quiditativæ, ut ex *prop. 1. statuta disp. 10. q. 5.* planè colligitur. Quia nimirum, quod non habet, atque adeò neque habere potest aliquid *esse* in statu quiditativum absoluto, neque in statu existentialem absoluto potest illud habere; cum tamen bene possit aliquid esse impotens ad habendum aliquid *esse* in statu existentialem absoluto; quod tamen necessariò habet in statu absoluto quiditativum. Sic quia, Petrus in statu quiditativum absoluto non potest esse lapis, neque potest esse lapis in statu absoluto existentialem; secundus verò Deus in statu absoluto existentialem secundus Deus chymericus esse non potest; qualis necessariò est in statu absoluto quiditativum.

Vnde sequitur quarto; extrema contradictione opposita relatè ad statum quiditativum absolutum necessariò esse etiam contradictione opposita relatè ad statum existentialem absolutum; non tamen vice versâ: quia esse extrema contradictione opposita relatè ad aliquem statum, & non posse coniunctum eorum habere *esse* in tali statu in idem recidit, ut est notum. Constat autem ex dictis, coniunctum duorum contradictoriorum, quod est quædam chymera, neutiquam posse carere potentiâ ad habendum *esse* in statu quiditativum absoluto; quin etiam careat ad habendum *esse* in statu existentialem absoluto; cum tamen bene possit vice versâ; esse impotens ad absolute existendum, quin sit impotens ad absolute essendum id, quod quiditativè est.

Quinto sequitur: quasvis chymeras impossibiles eatenus tantum esse entia rationis ficta, quatenus falsæ sunt; siue quatenus concipiuntur habentes *esse* in aliquo statu, in quo verè illud non habent; non verò itidem quatenus sunt obiecta vera, siue quatenus concipiuntur habentes *esse* in eo statu, in quo verè habent, iuxta dicta; sed de hoc plura sunt dicenda *disp. 12.*

Sexto

94 Sexto sequitur; impossibilitatem, aliaque prædicata, quæ verè de chymis dicuntur, necessaria omnino illis esse; non quidem necessitate existentiali absoluta, (in quo decepti sunt Recentiores, qui impossibilitatem chymicarum cum Deo identificant) sed necessitate quiditativa, eaque vel absoluta, vel conditionata, aut necessitate existentiali conditionata, penes diversos modos, quibus cuiusmodi prædicata verè enuntiantur de chymis, iuxta etiam dicta. Et quoniam omne necessarium, quæ tale, possibile sit necesse est, id est, potens esse ea ratione, quæ necessariò est. Constat, impossibilitatem, aliaque prædicata verè convenientia chymis, verè esse illis possible, id est, potentia convenire, convenientia scilicet quiditativa, aut existentiali conditionata illi annexa. Quocirca possibilitas (sicut de impossibilitate diximus) in existentialem, & quiditativam distinctionis gratia diuisa esto pro dicendis deinceps.

95 Septimò sequitur: bifariam posse esse aliquid absolute impossibile; atque adeò absolute connexum cum contradictione. Primò: ab intrinseco, & per essentiam suam. Secundò: partim à conditione sibi extrinseca, & accessoria; purificata tamen, atque ita constituenta absolute talem impossibilitatem, connexionemque cum contradictione. Huiusmodi autem conditio, aut necessaria potest esse, aut contingens in sua purificatione. Impossibile ab intrinseco simpliciter, & absolute est impossibile, chymeraque appellatur; & idem est de impossibili à consortio conditionis necessariò purificata: impossibile verò à consortio conditionis contingenter purificata, solum dicitur impossibile ex suppositione conditionis; absolute autem possibile, quia antecedenter ad talem suppositionem possibile est. Ob idque ne ex dicta quidem suppositione dici solet chymera, tamen congruè dici possit. Sit pro exemplo primi impossibilis unio extremorum non vniibilium, quæ ab intrinseco, & suo conceptu connexa est cum ipsis extremis sibi essentialiter oppositis; atque ita mediata cum suo contradictorio, quod illa inferunt; & consequenter cum duobus. Pro exemplo autem secundi sit secundus Deus, qui ex suppositione necessaria unici veri Dei sibi oppositi cum suo etiam contradictorio, & consequenter cum duobus connexus est. Pro exemplo denique tertij sit fides diuina de existentia peccati absolute non existentis, quæ ex suppositione absolute non existentie peccati, cum duobus etiam contradictoriis connexa est.

QVÆSTIO III.

Quid sit contingens in vniuersum; quid contingentia; & quod duplex?

96 Contingens dicitur vniuersè id, quod ita potest existere, vt etiam possit non existere. Vnde contingentia potentia quædam est ad vtrumvis; nimirum ad existendum, aut non existendum; seu potius indifferentia quædam ad vtrumvis coalescens ex duplici potentia, altera ad existendum, & altera ad non existendum; Vnde contingens sumptum formaliter, concretum quoddam est nostro modo concipiendi ex subiecto, quod contingens dicitur, & ex duplici potentia, altera ad existendum, & altera ad non existendum; quæ vtrique potentia simul accepta, contingentia formalis est.

97 Diuiditur autem contingens ita vniuersè sumptum; primò in contingens metaphysicè, physicè, & moraliter. Contingens metaphysicè dicimus, quod simpliciter tale est. Contingens autem physicè, quod tale est etiam naturaliter; Contingens denique moraliter, quod etiam moraliter. Quos terminos alibi in simili sæpè explicuimus. Vnde patet; omne contingens moraliter etiam physicè, & metaphysicè contingens esse; & omne contingens physicè, etiam metaphysicè; sed non vice versa. Secundò contingens in existens, & non existens diuidi potest. Tertio: in proximè, & remotè contingens. Quartò: in contingens absolute, & quod nullà expectatà conditione tale est; & contingens ex suppositione, quod tantum est tale ex hypothesi conditionis. Quæ si fuerit impossibilis, contingens ex suppositione absolute erit, vel impossibile, vel necessarium. Si verò fuerit contingens, aut necessaria, contingens ex suppositione absolute etiam erit contingens. Quintò: contingens in liberum, & non liberum diuidi potest, seu potius in liberum in se, & liberum tantum in causâ. Nullum enim contingens est, quod ab aliqua libertate non ducat originem; atque adeò, quod non possit aliquo modo, saltem in causâ dici liberum, prout ex dicendis in sequentibus apparebit.

QVÆSTIO IV.

Quid sit necessarium in vniuersum quid necessitas; & quod duplex?

98 Quamuis possibile, & impossibile contingens, iuxta communè, & magis propriam loquutionem respectu tantum ad existentiam, siue ad actum existendi talia dicantur, vt in quæstionibus præcedentibus visum est. Necessarium tamen latius communiter solet accipi, pro eo, quod ad quemvis actum necessitatum; atque adeò ad actum contradictorium impotens est. Quocirca aliud est necessarium in existendo; aliud in essendo quidpiam; aliud in causando; aliud in cognoscendo, &c. Nihilominus, quod frequentius, loquendo absolute, necessarium vocari solet, necessarium est in existendo, aut etiam in essendo, quod est. Cetera enim potius necessitata ad actum, cum quo conneantur, quàm necessaria absolute veniunt dicenda. Etenim necessitas in vniuersum, quæ quoduis subiectum ad quemvis actum necessitatum dicitur, aliud non est à connexionione, qua tale subiectum cum tali actu connexum est. Quo fit, vt necessarium, siue necessitatum formaliter concretum quoddam sit nostro modo concipiendi coalescens ex subiecto, & actu connexionis, qua subiectum ipsum cum alio quopiam actu connexum est: necessitas autem formaliter in connexionione ipsa consistit. Ex huiusmodi autem positiva necessitate, seu connexionione nascitur tanquàm proprietas quædam in se subiecto necessitato ad actum impotentia ad contradictorium. Quo iure necessarium in existendo eo ipso ad non existendum impotens est.

99 Aliter, & quidem æquiuocè accipi solet necessarium, pro requisito ad aliud quidpiam. Et quoniam requisitum ad aliud, id solum dicitur, quod terminus est connexionis eius, efficitur, vt necessarium huius acceptionis veluti correlatiuum sit necessarij alterius. Posito enim, quod subiectum quoduis ad quemvis actum necessitatum est; atque